

AVLSNYTT

AVLSNYTT utgits av Norsvin SA | Nr. 3 - desember 2016

God Jul og Godt Nytt år

**Norsvinskolekurs
for avlsbesetninger:**

8. og 9. februar på Hamar.
Se program på norsvinskolen.no

Avlsbesetningsmøte:

16. og 17. november 2017

Avlsmateriale i verdenstoppen med unike muligheter

Som jeg sa i mitt foredrag under avlsbesetningsmøte nå i høst, får vi stadig bekreftelser på at vårt avlsmateriale ligger helt i verdenstoppen, med Norsvin landsvin på toppen av pallen. Dette viser alle utprøvingene som utføres ute hos våre kunder i mange markeder. For Topigs Norsvin har TN70 blitt en stor suksess og en døråpner i de land og markedene som Topigs Norsvin opererer i. Vi snakker her om vel 50 land. Årsaken til denne suksessen er først og fremst at Norsvin Landsvin, i tillegg til å være en god mor, også har helt unike slaktegriseegenskaper som hun overfører til TN70 purker, og videre til dens avkom.

Når det gjelder Norsvin duroc så viser utprøvinger at den legger rett under «pallen». Den er imidlertid best på føreffektivitet. Det siste året er det satt i gang flere nye tiltak som kommer til å styrke Norsvin duroc sin posisjon innen få år. Vårt klare mål er at Norsvin skal være verdensledende innen 2025.

På avlsbesetningsmøtet la jeg også fram en analyse av ulike markedssegmenter og i hvilke utvikling en ser for seg i de neste 10 årene. Denne analysen viser at markedssegmentet produksjonseffektivitet kommer til å vokse og vil om få år romme nærmere 25 millioner purker. Det er dette markedet vi skal sloss i og

ta våre markedsandeler. Med vårt unike utgangspunkt har vi alle muligheter til å lykkes med det. Vi har en ambisjon om å utvikle en bærekraftig avlsframgang for hele verdikjeden ved å ta i bruk den nyeste kompetanse og teknologi i en avlspopulasjon med verdens beste helsestatus. Ja, vi skal faktisk doble den årlige avlsframgangen! For å lykkes med det må vi bli enda bedre på det vi er unike på, som svinehelse, kompetanse og å implementere ny kunnskap og teknologi, alt med bakgrunn i en markedsdrevet innovasjon. I dette må vi tørre å tenke stort nok og gripe mulighetene, samt realisere våre visjoner! Hvis vi står sammen, og hver for oss bidrar med det vi kan, er jeg helt overbevist om at vi vil lykkes.

På vegne av norske svineprodusenter og deres kollegaer rund omkring i verden, vil jeg takke dere alle for den fantastiske jobben dere gjør med å utvikle et avlsmateriale som hvert år bidrar til økt verdiskaping hos den enkelte.

Med ønske om ei god jul og godt nyttår!

Med vennlig hilsen Olav

Prosjekt SPF i landsvin foredlingsbesetningene

Vi er i full gang med å planlegge konverteringen av landsvin foredlingsbesetningene til SPF. Ikke bare planlegging, status pr. desember 2016 er at vi har en landsvin SPF-foredlingsbesetning: Jon Morten Solberg. Vi har startet opp det første «pilot-prosjektet» med konvertering av en besetning: Monica Bratland. Denne besetningen er forutsatt konvertert og operativ som SPF i løpet av 2017. Foruten Solberg, har vi 3 SPF-besetninger som er i ferd med å kvalifisere seg som leverandører av SPF-purker til besetninger som skal konvertere til Landsvin SPF. De 3 besetningene er Harald og Elisabeth Gropen, Johannes Silde og Jan og Hilde Bjorland. Ut fra dette, vil vi kunne starte opp konvertering av 3-4 nye besetninger. Begrensingen i antall besetninger skyldes kravet til avlskvalitet på purker som skal rekrutteres.

I løpet av 2017 tar vi sikte på å komme i gang med å supplere innkjøps-rekrutteringen til de nye SPF-besetningene med keisersnitt av svært gode «utrangerte» purker fra konvensjonelle besetninger. Dette gjøres for å redusere «oppbremsing» av den avlsmessige framgangen i konverteringsprosessen.

Prosjekt SPF i duroc foredlingsbesetningene

Det jobbes med forskjellige løsninger for å etablere SPF duroc-besetninger. Dette er ønskelig, da TopigsNorsvin har valgt Duroc som en av rasene det skal satses på framover. Vi er da avhengige av å kunne levere dyr fra Norge med full SPF status. Samtidig er jo også dette en del av vår langsiktige ambisjon om at Delta skal oppnå SPF status.

Alternativene vi arbeider med i dag er karantinerer og utstrakt testing av mulige fri unggriser, keisersnitt og embryooverføring. Vi håper at arbeidet vil kunne gi konkrete resultater i løpet av kommende år.

Utvidet genotyping i landsvin og duroc foredlingsbesetningene i 2017

Som dere vet, jobber vi med å iverksette et nytt avlstiltak, genotyping av dyr ved fødsel. Planen er at alle foredlingsbesetninger skal ta øreprøver av alle fødte grisunger. Slik det ser ut nå, vil tiltaket bli iverksatt rundt påsketider. Det nye øremerket fra Caisley vil ikke lenger inneholde bare en GS-ID, men skal være et fullverdig øremerke med medlemsnummer, individnummer og en unik ID som vi kaller tattonummer. I tillegg vil det også være en todimensjonal strekkode (QR-kode) som kan brukes i kombinasjon med en strekkodeleser. Unikt tattoonummer og individnummer vil automatisk bli generert for hvert enkelt individ ved registrering av grising i Ingris.

Det vil da ikke lenger være nødvendig å manuelt registrere i Avlsweb hvilke dyr det er tatt øreprøve av. Erfaringsmessig vil 10-15 % av Caisleymerker som er satt i ved fødsel falle ut

før unnggrismåling. Det vil derfor fortsatt være behov for å sette i «vanlige» øremerker ved tre uker (i framtiden evt. også i kombinasjon med RF-ID for de som ønsker det!), men antageligvis bare for dyr som skal unnggrismåles. For å unngå at det kastes unødvendig mange merker, planlegger vi at det skal være mulig å tildele ulike nummerserier på purker og råner/kastrater. Dermed blir det også mulig med ulike farger på øremerkene for de to kjønnene.

Innkjøp av nye Caisley-merker med riktige nummerserier vil bli koordinert av Norsvin. Mer informasjon om praktiske detaljer vil bli sendt ut etter hvert.

NB: Det er viktig at dere ikke bestiller flere øremerker enn nødvendig for 2017 (innføring av nye nummerserier/øremerker i løpet av 2. kvartal).

ERFA-møter

Det blir ERFA-møter for foredlingsbesetningene i vinter også! Dere vil snart motta invitasjon, og vi planlegger for ett møte for besetninger i Hedmark og Oppland, to møter i Østfold og Akershus, et møte i Vestfold og Telemark, to møter i Trøndelag, et møte for durocbesetninger i Buskerud, Vestfold og Telemark og et møte for durocbesetninger i Akershus, Oppland og Trøndelag. I tillegg skal det arrangeres ERFA-møter for SPF-besetninger som skal være leverandører av purker til foredlingsbesetninger som konverterer til SPF.

Nytt på [Avlsweb](#)

Det er i den senere tid blitt lagt til to nye rapporter på Avlsweb:

[Rapporten «Puljegjennomsnitt»](#)

Dette er en rapport for foredlingsbesetninger og egenrekrutterende formeringsbesetninger til hjelp i seleksjonsarbeidet. For formeringsbesetningene er det kun renavlskullene som er inkludert i rapporten. Rapporten viser, som navnet tilsier, nøkkeltall for alle puljene i besetningen.

[Rapporten «Besetningsgjennomsnitt, aktive purker](#)

Denne rapporten er tilgjengelig for foredlingsbesetningene og viser gjennomsnittlige verdier for aktive purker (bedekt/griset eller bare for de som har griset) i alle besetninger som leverer råner til test.

Ny statuskode på Ingris **Statuslogg «13-Kjønn er ikke registrert på alle levendefødte»**

Den observante bruker av Ingris Statuslogg har sikkert lagt merke til at det har blitt lagt til en ny statuskode på Ingris Statuslogg (Avlsweb): «Statuskode 13 – Kjønn er ikke registrert på alle levendefødte». Den observante bruker har også sikkert lagt merke til at denne koden nå også er fjernet fra Ingris statuslogg igjen. **Statuskode 13 vil imidlertid bli innført for kull født f.o.m. 1. januar 2017!**

Registrering av kjønn har alltid vært en obligatorisk registrering, men det hender at det ikke er registrert kjønn på hele eller deler av et kull. Dette gjelder særlig i de tilfeller der smågris dør i perioden fra fødsel til veiing ved tre ukers alder. Denne statuskoden er derfor lagt til for å forhindre at man glemmer å registrere dette. Det er lagt til et nytt felt «kjønn registrert» som viser antallet i kullet som er registrert med kjønn og dette skal være lik antallet i feltet «Levendefødte» og «Avsatte nummer». Statuskode 13 vil vises fra grising er registrert og fram til kullet er registrert med kjønn i Ingris.

Endringer i rutiner for innkjøring av testråner fra Sogn og Fjordane, Gudbrandsdalen og Trøndelag

På grunn av endringer i bemanningssituasjonen på Skatval, og fordi vi ser at dyrebilen ofte går til Hamar med få dyr, vil det fra nyttår bli nye rutiner for innkjøring av råner til test:

Fra 1. januar 2017 vil det bli hentet testgris annenhver uke. Det blir onsdag, samme ukedag som før, i partallsuker. Vi vil kjøre i uke 1 hvis det er behov, deretter blir det i uke 2, 4, 6, 8 osv.

Det vil nå bli enda viktigere enn før å veie dyra som er aktuelle til test, og å bruke vektintervallet som er fra 25 – 40 kg.

Det blir bilen fra Skatval, med Johan Morten Dybvad som sjåfør, som henter dyr i Trøndelag. Fra Skjåk og Gudbrandsdalen vil det være Øystein Rognstad og Jan Fredrik Bøhler Iversen, med bilen fra Norsvin Delta, som henter dyr.

Påmeldingsfristen er uendret (mandag kl. 15.00).

Dersom dere har spørsmål, ta kontakt med driftsleder på Delta, Hilde Prestrud, mobilnr. 41461170, epost: hilde.prestrud@norsvin.no.

Lina er kontaktperson ved spørsmål om testråner

Har dere spørsmål om levering av råner til test, kan dere kontakte Lina Neby, faglig leder på Delta, tlf. 992 59 527 - 62 53 65 80.

Prisøkning på semin

Norsvin gjør store investeringer i avlsarbeid og seminproduksjon for å sikre konkurransedyktige produkter, og bidra til fremgang og resultater i besetningene. Fra 1. Januar 2017 vil sædprisene økes i takt med dette arbeidet, og den generelle kostnadsutviklingen.

Vi ser at investeringene og tiltakene som er gjort gir resultater. Det har de siste årene vært stor framgang for antall levendefødte og smågrisoverlevelse hos norsk landsvin, og landsvin krysses med den nye Z-linja gir svært gode resultater i bruksbesetningene. Fra 2014 til 2015 økte gjennomsnittlig antall avvente pr. årspurke med 0,9 smågris i bruksbesetningene. Morlinjene bidrar også til framgang for slaktegriseegenskaper.

Prisøkninger semin gjeldende fra 1. januar:

- Økning på 85 kr/dose for avlssæd (landsvin og Z-linje)
- Økning på 6 kr/dose for brukssæd, dvs Edelsæd (duroc), Hampshire og smågris-sæd (landsvin)
- Det blir også justering av frakt- og ekspedisjonsgebyr, honorar for inseminering (ved bruk av semintekniker og veterinær) etc.

Norsvin antar at prisene på livdyr blir justert som følge av økningen i sædpriser.

Foredlingsbesetningene (landsvin) har lavere livdyrslag enn formeringsbesetningene og får derfor en lavere prisøkning. Rabatten for foredlingsbesetningene (landsvin) økes slik at disse besetningene får en netto prisøkning på 35 kr pr dose. Prisøkningen blir tatt inn i modellen for vurdering av lønnsomhet i foredlingsbesetningene, som danner grunnlag for størrelse på økonomisk kompensasjon for disse besetningene. Vi kommer tilbake til godtgjørelsen som blir gjeldende for 2017. Disse prisendringene gjelder ikke duroc foredling.

Ingris brukerstøtte i julen

Følgende kan nås på Ingris brukerstøtte i romjulen:
27. og 28. desember: Dyre Johan Haug, tlf. 97 75 17 25.
29. og 30. desember: Kjersti Wold, tlf. 97 07 23 22.

Avlskonsulentteamet i 2017

Det blir noen endringer i konsulentteamet i 2017. Irene Fosså går ut i svangerskapspermisjon fra 20. desember. Avlskonsulentene har ansvar for følgende besetninger fra nyttår:

Lars Terje Bogevik:

Ånestad, Kalager; Himberg, Oseberg, Midtbø, Amundsen Eng, Solbrekke, Weel, Langsbakken, Bøhnsdalen, Hansen, Backe, Aase Låhne, Didriksen.

Arild Helberg:

Ianssen, Hansen, Myklebust, Himberg, Davidsen, Bergsholm, Øverbø, Skoglund, Åsbakk, Høyning og Norheim.

Bjørn Olav Vennatrø:

Gravningen, Bjørneng, Eggum, Hvam, Stai, Sperrud, Narum, Botilsrud, Sandvik, Suleng, Skurdal, Aannerud, Enger, Gropen, Kjøs, Ilseng gård, Hemma, Myhren, Berg og Hangaard.

Toralf Brevik:

Grimstad, Aanstad, Bratland, Bjorland, Ree, Bø, Håheim, Bruheim, Borgen, Varhaug, Varhaug, Aanestad, Fjeldheim, Silde, Kummen, Tråstad, Gimre, Amdahl, Haugen, Egge og Hage.

Heidrun Kjøren Bugten:

Solberg, Landrø, Jule, Hagen, Lundsauet, Lundås, Hammer, Hestegrei, Valskrå, Sesseng, Knygh, Langfors, Heggset, Flenstad, Kvarving, Jystad, Aursand, Røstad, Hårberg, Høyem, Kjenstad, Grong, Røli, Aune og Bang.

Kontaktopplysninger:

Lars Terje Bogevik, tlf. 934 84 698,
epost: lars-terje.bogevik@norsvin.no

Arild Helberg, tlf. 913 93 518,
epost: arild.helberg@norsvin.no

Bjørn Olav Vennatrø, tlf. 976 09 766,
epost: bjorn.olav.vennatro@norsvin.no

Toralf Brevik, tlf. 908 49 720,
epost: toralf.brevik@norsvin.no

Hva er effekten når grisene smittes med pandemisk influensavirus?

Det har vært et av de sentrale spørsmålene i en ny doktorgradsstudie, som har sett på smitteveier til avlsbesetninger og konsekvenser av smitte på Delta, i forbindelse med utbruddet av (H1N1)pdm09 virus.

Torsdag 8. desember forsvarte Chiek Er ved NMBU/VI sin doktoravhandling med tittelen: Epidemiological studies of influenza A(H1N1)pdm09 virus infections in the Norwegian pig population.

To av artiklene i avhandlingen omhandler studier i norske foredlings- og formeringsbesetninger og går på smitteveier og konsekvensene av at besetningene/dyra ble smittet med influensa.

To andre artikler er basert på data fra Norsvin Delta i forbindelse med utbrudd av influensa på testingsstasjonen våren/sommeren 2011. Disse to artiklene fikk meget god kritikk av opponentene under diskusjonen (disputasen).

Smittet av folk

De to første artiklene viser at norske griser ble smittet av folk som hadde influensa og at smitteforebyggende tiltak (munnbind og hansker) hadde minimal effekt. Både hos folk og griser var det lite sykdom. Mange personer visste ikke at de selv eller grisene hadde gjennomgått en influensasykdom.

Unike undersøkelser

De to artiklene basert på data fra Norsvin Delta er unike i verdenssammenheng. For første gang kunne man påvise effekten av smitte med pandemisk influensavirus uten at resultatene ble forstyrret av andre vanlige luftveissmittestoffer som Mycoplasma hyopneumoniae (som gir smittsom grisehoste), PRRS, Porcint respiratorisk coronavirus (PRCV) og, viktigst, heller ikke de tre klassiske svineinfluensavirusene (H1N1, H1N2 og H3N2). Slike undersøkelser kan i andre land kun utføres under eksperimentelle forhold og i begrenset omfang, ikke under vanlige feltforhold.

Økt fôrforbruk og redusert tilvekst

Det ble påvist at de grisene som ble smittet med pandemisk influensavirus spiste 6-8 kg mer fôr og brukte 1,6 - 2,4 dager lenger tid fra 30 til 100 kg. Dette viser effekten av tilfeldige variasjoner. Slike forhold kan ikke korrigeres på bingenivå, romnivå eller besetningsnivå, da det var både smittede og ikke-smittede griser i samme binger.

Gjentatte prøver av de samme dyra (med blodprøver og nesevaberprøver) gjorde det mulig å skille smittede fra ikke-smittede dyr og også oppdage når de enkelte dyra ble smittet. Daglige registreringer av fôropptak, tilvekst og helsestatus (på Delta) har gjort det mulig å finne den mest mulig sanne effekten av infeksjon med pandemisk influensavirus hos slaktegriser.

Norsvin

Norsvin SA
Storhamargata 44
2317 Hamar

Telefon: 62 51 01 00
E-post: norsvin@norsvin.no